

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohus

Kohtunik

Otsuse tegemise aeg ja koht

Kohtuasja number

Kohtuasi

Kohtuistungi toimumise aeg

Kohtuistungil osalenud isikud

Tartu Halduskohus

Raili Randlane

23. oktoober 2008, Jõhvi

3-08-1244

J. K kaebus Ida Politseiprefektuuri toimingu õigusvastaseks tunnistamiseks

16. oktoober 2008

J. K ja tema esindaja Vassili Kotov, Ida Politseiprefektuuri esindaja Tiina Prunn ning Boriss Beljajev

Resolutsioon

- 1.Jätta J. K kaebus täies ulatuses rahuldamata**
- 2.Jätta kõigi menetlusosaliste kohtukulud nende endi kanda**

Edasikaebamise kord

Apellatsioonkaebuse võib Tartu Ringkonnakohtule esitada 30 päeva jooksul kohtuotsuse avalikult teatavakstegemisest arvates

ASJAOLUD, MENETLUSOSALISTE SEISUKOHAD JA TAOTLUSED

25.03.2008 väljastas Ida Politseiprefektuuri vanemkomissar Toomas Paap AS Eesti Energia tõendi nr. IDA 9-1.37/8794 (tl. 13) märkides selles, et B. B (ik. XXX) elab alaliselt aadressil Torujõe 22 Kohtla-Järve.

30.06.2008 esitas J. K Tartu Halduskohtu Jõhvi kohtumajja kaebuse (tl. 1-2), milles palus muuhulgas, et kohus tühistaks Ida Politseiprefektuuri politseivanemkomissari poolt väljastatud tõendi kui tegelikkusele mittevastava ja seadusevastase. Kaebaja väitis, et on vastavalt 11.10.2005 sõlmitud kinklepingule Kohtla-Järvel Torujõe 22 asuva hoone omanik ja vaidlustatud tõendi väljastamine ilma tegelike asjaolude kontrollimiseta rikub jämedalt tema õigust oma vara vallata, kasutada ja käsutada. Seejuures ta väitis, et tõendi alusel on AS Eesti Energia andnud AS Elektro-Sistem korralduse vedada juhtmed ja lülitada sisse elektrienergia ning lisas, et elukohatõendite väljastamine on elanike registri, mitte politsei pädevuses.

Ida Politseiprefektuuri kirjalikus vastustes (tl. 34-36) peeti kaebust alusetuks, paluti seda mitte rahuldada ja väideti, et vaidlustatud tõendi väljastamine toimus peale B. B taotluse alusel läbi viidud haldusmenetlust, mis seisnes politsei andmekogu andmete kontrollimises ja reaalselt kohal käimises. Seejuures käsitleti B. B pöördumist avaliku teabe seaduse § 6 kohase teabenõudena, mille suhtes oli sama seaduse § 9 tulenev vastamise kohustus.

Kolmanda isikuna kaasatud B. B väitis oma kirjalikes selgitustes (tl. 37), et vaidlustatud tõend, mille ta esitas AS Eesti Energia oli välja nõutud tema elurajooni politseiametniku poolt, kes on kursis, kus ta alates aastast 2001 elab ja millega tegeleb. Ühtlasi juhtis ta tähelepanu asjaolule, et

Torujõe 22 asuva hoone osas käib omandivaidlus ja edaspidised tegevused selle suhtes on tõkestatud Viru Maakohtu hagi tagamise määruaga.

Kohtuistungil jäid kõik menetlusosalised oma kirjalike väidete juurde. Vassili Kotov esitas 3580 krooni suuruse menetluskulu hüvitamise nõude, palus Ida Politseiprefektuuri tegevus tõendi väljastamisel õigusvastaseks tunnistada ja teha ettekirjutus, et see tunnistatakse kehtetuks. Kaebaja huvi põhjendas ta sooviga lõpetada õigusvastaselt sõlmitud leping Eesti Energiaga ja esitada B. B poolt tekitatud kahju hüvitamise nõue. Tiina Prunn leidis, et kaebaja pole tõendanud oma õiguste rikkumist ega väidetava lepingu ja tõendi seotust ning väitis, et vaidlusalune tõend üksnes fikseeris tegeliku olukorra. B. B kinnitas lepingu olemasolu, pidas tõendi väljastamist õiguspäraseks ja väitis, et see oli talle vajalik, kuna K lülitas elektri omavoliliselt välja.

KOHTU PÕHJENDUSED

Politsei tegevuse õiguslikud alused on kehtestatud politseiseaduses. Selle § 12 lg. 1 p. 1 kohaselt lasub politseil õigus kodanikke abistada, kuid seda vaid oma pädevuse piires. Politsei õigused on loetletud sama seaduse § 13, sätestatust ei tulene õigust tuvastada elukohaga seotud õiguslikku tähendust omavaid asjaolusid ega väljastada elanikkonnale olmeteenuseid osutavate äriühingute tarbeks kodanike elukohta tõendavaid dokumente.

Ida Politseiprefektuuri kirjalikus vastuses viidatud avaliku teabe seaduses kehtestatu ei saa samuti anda õiguspärast alust vaidlusalusele tõendile. Selle § 3 kohaselt on avalik teave mistahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Sama seaduse § 9 lg. 2 p. 1 ja 8 kohaselt saab teabevaldaja võimaldada juurdepääsu ainult neile tema valduses olevatele dokumentidele, millele teabenõudjal on juurdepääsuõigus ning ta ei tohi anda teadvalt eksitavat, tegelikkusele mittevastavat või ebaõiget teavet. Politseiseadusest ei tulene politseiasutustele õigust ega kohustust pidada arvestust isikute elukohtade üle, see on üksnes rahvastikuregistri ülesanne ja teostatakse rahvastikuregistri seaduse § 41 kohaselt vastava volituse saanud kohaliku omavalitsuse töötaja poolt. Kohtla-Järve Linnavalitsuse 16.06.2008 tõendi nr. 20-2.4/86 (tl. 14) kohaselt pole Torujõe 22 kellegi registrijärgseks elukohaks. Seega ei saa asjaolu, et B. B elab tegelikult seal, kuidagi olla kogutud ja teabekandjale jäädvustatud teave, millele laieneb avaliku teabe seadus, tegemist on õigussuhtega, mis tuleb selleks pädeval asutusel vastava menetlusega alles tuvastada.

Halduskohtumenetluse seadustiku § 7 lg. 1 kohaselt saab halduskohtusse pöörduda üksnes oma isiklike subjektiivsete õiguste kaitseks ja tuvastamismõnede puhul on vajalik ka kaebaja põhjendatud huvi vastava konstateeringuga kohtulahendi saamiseks. J. K on oma kirjaliku kaebuse taotluse kohaselt esitanud vaidlustatud tõendi tühistamise nõude (tl. 2). Kohtuistungil sõnastas tema esindaja nõude ümber Ida Politseiprefektuuri toimingute õigusvastasuse tuvastamise ja tõendi kehtetuks tunnistamiseks kohustamise nõudeks (tl. 59). Kellegi elukoha kohta kolmandale isikule tõendi väljastamine pole käsitletav haldusakti andmisena ja selle suhtes ei ole võimalik esitada halduskohtumenetluse seadustiku § 6 lg. 2 p. 1 tulenevat tühistamise nõuet. Seetõttu oli kaebuse nõude muutmine igati põhjendatud ja vajalik. Haldusmenetluse seaduse § 64 sätestatu näeb haldusorganile ette üksnes haldusakti kehtetuks tunnistamise võimaluse, toimingut haldusorgan kehtetuks tunnistada ei saa ja haldusmenetluse seaduse § 109 kohaselt võib selle suhtes nõuda vaid ärajätmist, lõpetamist, tagajärgede kõrvaldamist või kahju hüvitamist vastavalt riigivastutuse seadusele. Tõendi väljastamises seisnevat toimingut ei saa haldusorgan enam ära jätta ega lõpetada, mistõttu saab kõne alla tulla vaid tagajärgede kõrvaldamine või kahju hüvitamine. Kohtuistungil nimetaski kaebaja esindaja oma volitaja ühe huvina kahju hüvitamise soovi, kuid väitis selle tekitajaks B. B (tl. 55). Seejuures sai ta aru, et nõue tuleb esitada tsiviilasjas. Väidet ja tõendeid selle kohta, et kaebajale oleks tekitatud kahju Ida Politseiprefektuuri poolt, pole kohtule esitatud ja seega pole kaebajale sellisel huvil piisavat põhjendust. Veel väitis kaebaja esindaja, et kohtulahendit on vaja AS Eesti Energia ja B. B vahel õigusvastaselt sõlmitud lepingu lõpetamiseks. See nõue

kannab tõendi tagajärgede kõrvaldamise soovi ja võib olla käsitletav ka tuvastamisnõude põhjendusena, kuid ei anna siiski alust kaebuse rahuldamiseks. Seda põhjusel, et ei halduskohus ega politseiprefektuur saa sekkuda eraõiguslike isikute vahelistesse lepingulistesse suhetesse. Seega ei muuda mistahes sõnastusega ettekirjutus Ida Politseiprefektuurile vaidlusalust tõendit ja väidetavalt selle alusel sõlmitud lepingut olematuks. Ka ei ole üheselt selge, et tõendi olemasolu üldse oli lepingu sõlmimise aluseks. Viru Maakohtu järelepärimisele 10.04.2008 antud vastuses (tl. 47) on AS Eesti Energia väljendanud selget arusaamist sellest, et võrguühenduste tegemiseks ja vastavate lepingute sõlmimiseks ei piisa taotleja elukohta kinnitava tõendi olemasolust ja vaja on ka kooskõlastus hoone omanikuga. Kui leping on vaatamata sellele siiski üksnes tõendi andmete alusel sõlmitud, ei ole see enam Ida Politseiprefektuuri toiminguga tagajärg vaid AS Eesti Energia enda teadlikult vale käitumine.

Eeltoodust tulenevalt jääb J. J kaebus halduskohtumenetluse seadustiku § 26 lg. 1 p. 6 alusel täies ulatuses rahuldamata ja kaebaja menetluskulud sama seadustiku § 92 lg. 1 kohaselt tema enda kanda. Ida Politseiprefektuur ja B. B oma menetluskulude kohta taotlust ei esitanud (tl. 58). Seega jäävad võimalikud kulutused halduskohtumenetluse seadustiku § 93 lg. 1 kohaselt nende endi kanda.

Raili Randlane
Kohtunik